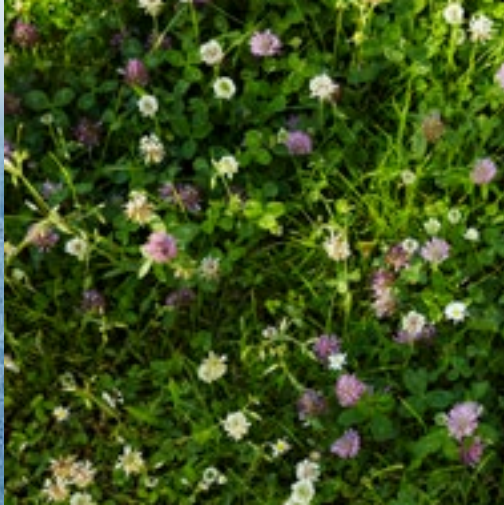
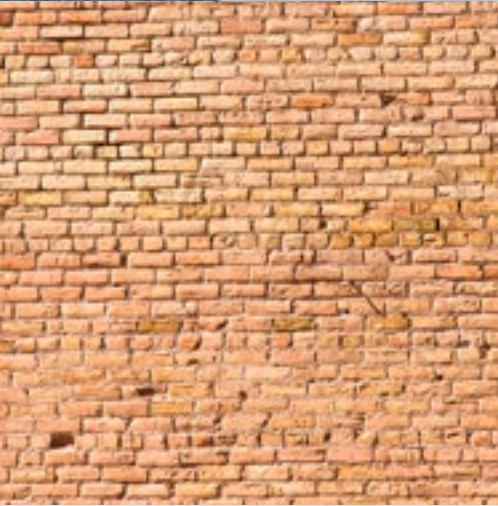

LANTMÄTERIET
2014

Varenda plats i Sverige

Längs varje väg, bakom varenda tuva och under varje sten. Varje brygga, varje tak, varenda stig och varje fält. Slottet, kojan och torpet. Parken, elljusspåret och hagen. Varje vändplan, varje avfart och varje landsväg. Sportarenan, skidbacken och fiket på hörnet. Varje tätort, förort och citykärna. Mötesplatsen, gömstället och smultronstället. Lantmäteriet är bekant med varenda plats i Sverige. Vi har koll på bredden, höjden, längden och tvären. Vi kartlägger verkligheten, sätter gränserna och håller reda på vem som äger vad.

INNEHÅLL

GD HAR ORDET

2014 har varit ett händelserikt år • 2

VI KARTLÄGGER VERKLIGHETEN

Branden i Västmanland • 4

Oväntad användning av nya höjdmodellen • 6

Sverige i 3D • 8

Nya folkbokföringsdistrikt • 11

VI SÄTTER GRÄNSERNA

Värdenivåer på småhus fastställda • 12

400 mil järnväg trädsäkrad • 14

Utredningen om bredband blev handbok • 15

Produktionsutjämnning gynnar kunderna • 16

VI SÄKRAR ÄGANDET

Modernisering av fastighetsinskrivningen • 18

SAMVERKAN

Experter från oss deltar i E-delegationens arbete • 20

INTERNATIONELLT

Ordning på fastigheterna i Vitryssland • 23

Stort SDI-projekt på Balkan • 24

FORSKNING

Forskning ska bidra till Lantmäteriets utveckling • 26

Fria geodata till forskare och studenter • 27

FAKTA

Utveckling är högprioriterat • 28

Kortfakta om vår verksamhet • 30

Vår organisation • 32

Direktion/styrelsen • 33

Ekonomiskt resultat • 35

Viktiga händelser • 36

2014 HAR VARIT ETT HÄNDELSERIKT ÅR

Lantmäteriet har tagit betydelsefulla steg framåt inom flera områden. Det viktigaste är driftsättningen av det nya digitala handläggningssystemet inom vår inskrivningsverksamhet. Det handlar om den största driftsättningen i Lantmäteriet på väldigt länge. I slutet av september skedde den officiella invigningen. Ute på fastighetsinskrivningskontoren har det nya handläggningssystemet fungerat mycket bra och utvecklingen av handläggningstiderna är mycket bättre än vad vi hade räknat med.

Men, mycket annat har förstås hänt detta år. Det är viktigt för oss att samverka med andra och det gör vi på många olika sätt, med några nya inslag 2014. Lantmäteriet, SMHI och Havs- och vattenmyndigheten tecknade en överenskommelse om samverkan inom projektet Hydrografi i nätverk. Överenskommelsen innebär bland annat att Havs- och vattenmyndigheten bidrar med finansiering till arbetet, som i slutändan går ut på att möjliggöra analyser av vattenflöden. Mycket viktigt ur miljösynpunkt.

Vi har också undertecknat ett samverkansavtal med Sjöfartsverket, Statistiska Centralbyrån och Trafikverket som ger forskare, studenter och kulturarbetare fri tillgång till myndigheternas geografiska data.

FOTO: BRITT-LOUISE MALM

Under årets sista månad var Lantmäteriet värd för det första mötet mellan IT-chefer i de nordiska lantmäterioorganisationerna. Vi har ett väl utvecklat samarbete i Norden och jag tycker att det ger väldigt mycket. Vi arbetar med ungefär samma saker och har en hel del att lära av varandra.

Ett internationellt samarbete etablerades när Lantmäteriet, Sida och åtta organisationer från sex länder på västra Balkan skrev under avtal angående projektet Impuls, som Lantmäteriet kommer att leda. Projektet syftar till att främja uppbyggande av infrastruktur för geodata och samordna dess utveckling i regionen.

Som ett led i regeringens ambition att effektivisera geodataförsörjningen i samhället, bland annat för samhällsbyggnadsprocessen, fick Lantmäteriet under 2013 i uppdrag att utreda förutsättningar för att förse samhället med kart- och bildinformation i tre dimensioner (3D). Bakgrunden är den ökade efterfrågan på 3D-modeller. I september överlämnades utredningen till regeringen och där föreslår vi en rikstäckande digital landskapsmodell i 3D. Samma månad fick Lantmäteriet ett tilläggsuppdrag där regeringen bad oss att utreda hur skalbara modeller för utbyte av geografiska informationsobjekt i tre

dimensioner, kan tas fram. Dessutom ska utredningen ge besked om hur geografisk information från olika aktörer ska hanteras i modellerna.

Internt har vi lagt ner mycket jobb på att förbättra och effektivisera, till exempel genom produktionsutjämning mellan fastighetsbildningskontoren. Division Fastighetsbildning har också, för att minska sårbarheten för förändringar som konjunkturskiftet och personalrörlighet, lagt fast riktlinjer för kontorsstrukturen. Resultatet har blivit att ett antal av våra minsta kontor nu har stängts. Servicen till medborgare, företag och kommuner utförs på andra sätt än från ett fast kontor, till exempel genom bokade möten. Fastighetsbildning har haft ett 70-tal kontor runt om i landet, i slutet av 2014 var antalet 60.

Allt det som har hänt under året är beroende av främst insatser från våra medarbetare, men också av våra samarbetspartners. Alla har bidragit till ett framgångsrikt år för Lantmäteriet.

Bengt Kjellson,
generaldirektör

Före och efter den stora branden i Västmanland

Sommaren 2014 härjade Sveriges hittills värsta skogsbrand i Västmanland, som ödelade mer än 150 kvadratkilometer. Lantmäteriet hade flygfotograferat Västmanland tidigare under sommaren, men beslutade att ta nya flygbilder efter branden. Genom att jämföra bilder från de

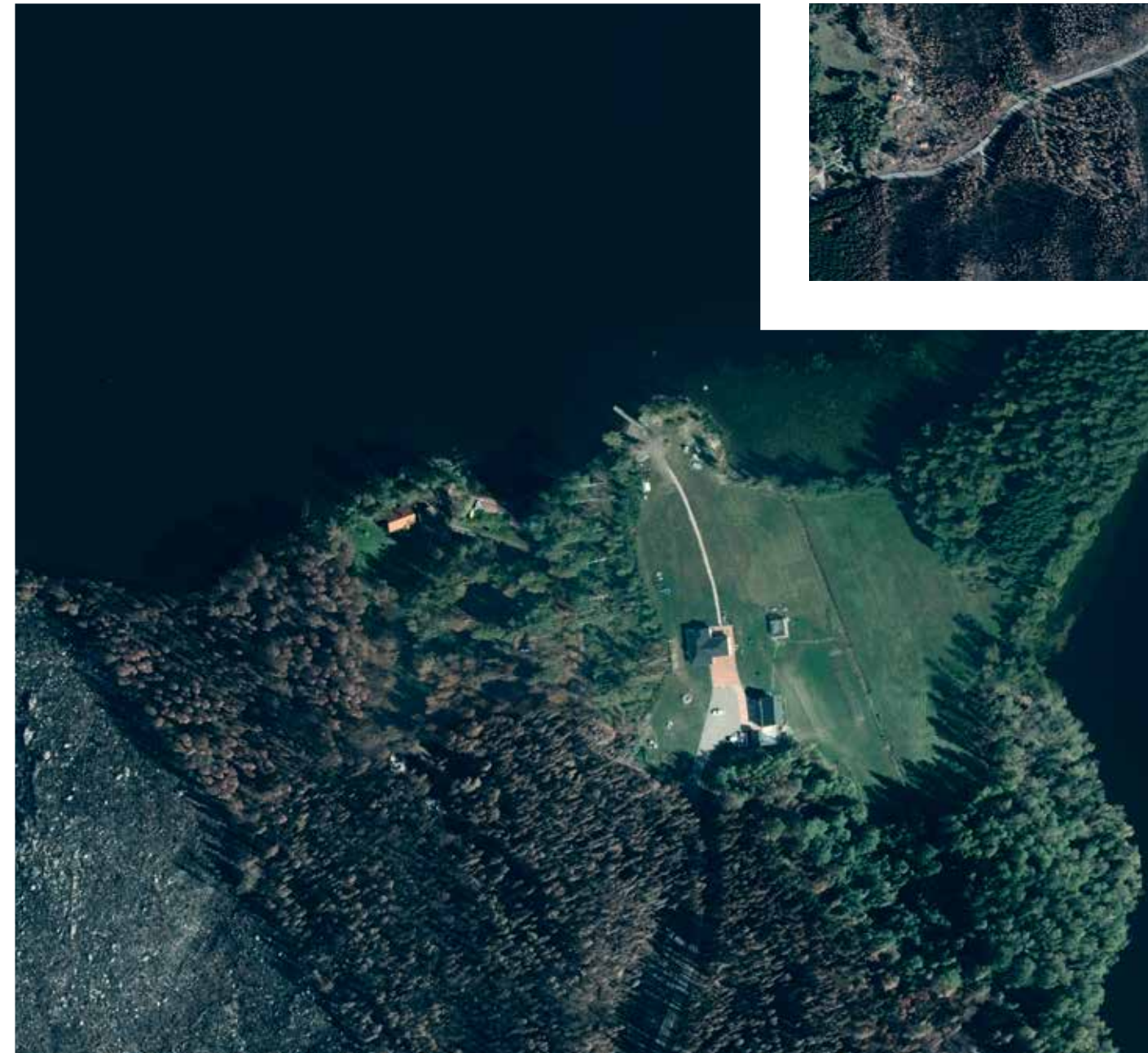
olika tillfällena kunde man tydligt se hur branden hade förändrat landskapet och därmed kartlägga skadeverkningarna.

– Det var väldigt många markägare som berördes och det var svårt att på plats utvärdera skadorna. Vi vet att flygbilderna var till stor nytta,

säger Kristina Kallur Jäderkvist, produktchef på Lantmäteriet.

Lantmäteriet levererade även kartdata över det brandhärjade området genom en snabb insats och med hjälp av ett lokalt tryckeri printades sedan ut kartor i olika storlekar och skalor. Cirka 300 kartor

distribuerades till olika insatsgrupper – bland annat Räddningstjänsten, Polisen, Hemvärnet och Civilförsvaret.

OVÄNTAD ANVÄNDNING AV NYA HÖJDMODELLEN

I arbetet med att bygga upp Lantmäteriets nya höjdmodell har Sverige skannats från luften – vilket möjliggjort visualiseringar av landytan. Informationen är inte bara användbar i olika former av samhällsplanering. Även arkeologer och geologer har glädje av den.

Benedict Alexander, arkeolog på Länsstyrelsen i Dalarna, säger att det tack vare höjdmodellen har blivit lättare att hitta objekt som fäbodställen, fångstgropar och åkerstrukturer i landskapet. Vid ett test i Sveg hittade han flera hundra nya objekt på en dag.

– Arbetssättet att använda terrängmodeller baserade på laserskanningen av Sverige kommer att betyda mycket för modern arkeologi, tror han.

Upptäckte jordbävning

Laserskanningen av markytan blottlägger även en annan slags historia. Jordartsgeologer på Sveriges geologiska undersökning (SGU) söker systematiskt igenom laserskannade bilder av områden

med raviner och skredfarliga jordarter. I närheten av Bollnäs hittade jordartsgeologen Henrik Mikko och hans kollegor en rad stora moränskred.

– Morän är inte någon skredkänslig jordart och skreden tydde på att det måste ha inträffat en stor jordbävning i området vid något tillfälle, säger Henrik Mikko.

Det visade sig att den måste ha inträffat så sent i den geologiska historien som för cirka 10 000 år sen, det vill säga strax efter att inlandsisen dragit sig tillbaka.

Vid skalvet försköts marken cirka fem meter i höjdlid. Men idag är denna nivåskillnad sedan länge övervuxen av vegetation och det var först när Lantmäteriet skannade av området som historien avslöjades.

Höjdmodellen

Sedan starten 2009 har nu cirka 90 procent av landets yta laserskannats, det som återstår är delar av fjällkedjan. Planen är att den Nationella höjdmodellen ska vara komplett 2015.

Fångstgrop i Ludvika, nära sjön Ljugaren.

SVERIGE I 3D

Lantmäteriet föreslår att en rikstäckande landskapsmodell i 3D ska byggas upp. Det är slutsatsen i ett regeringsuppdrag som redovisades i september. Lantmäteriet har utrett förutsättningarna för att förse samhället med geografiska data i 3D, det vill säga kartdata som även innehåller höjdvärden.

Efterfrågan på 3D-modeller ökar, exempelvis inom plan- och byggområdet, där man har förhoppningar om att kunna arbeta med nya, effektivare metoder grundade på 3D-geodata.

– Geodata i 3D är definitivt en del av framtiden, säger Peter Nyhlén, chef för enheten Marknad på Lantmäteriets division Geodata.

Kommer att ta tid

3D-kartor är i sig egentligen inte någon nyhet, många kommuner tillhandahåller redan lokala 3D-modeller över terrängen. Lantmäteriets utredning handlade dock om

behoven på nationell nivå. Men vägen kan bli lång. Utredare Stigbjörn Olovsson:

– Det kommer att ta åtskilliga år innan vi är i mål och har geografisk information i 3D över hela landet.

Lantmäteriet har geodata – höjdmodell, kartinformation, flygbilder – och verktygen för att redan nu kunna skapa den produkt som utredningen föreslår.

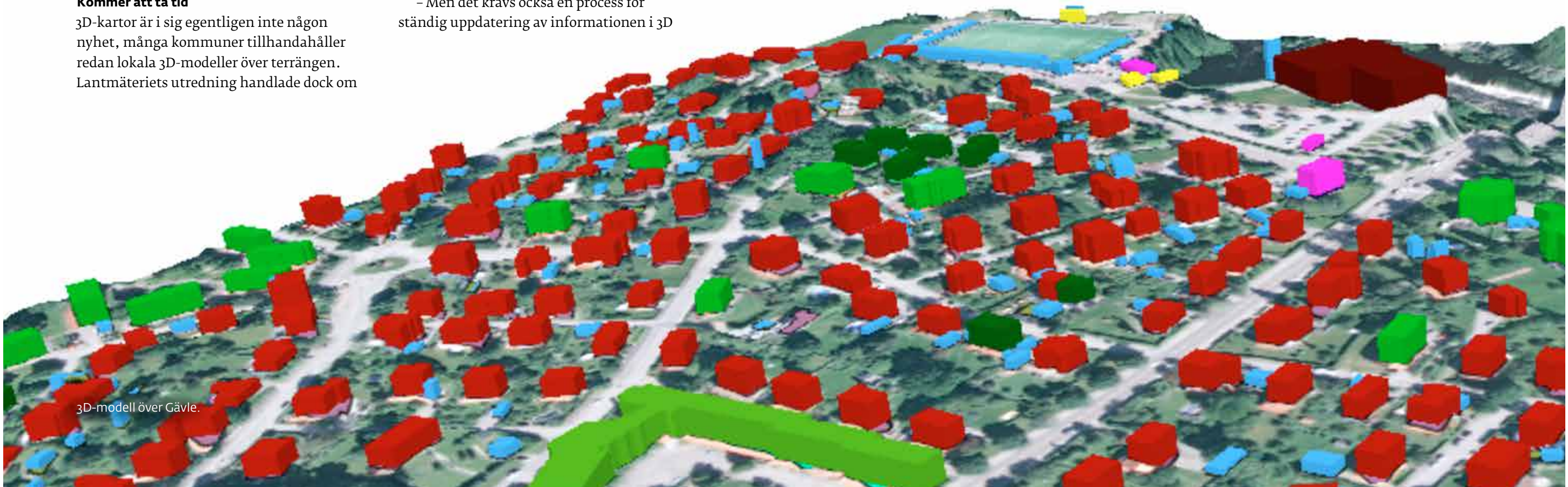
– Men det krävs också en process för ständig uppdatering av informationen i 3D

och utveckling av IT-systemen. Det kan vi inte åstadkomma med de resurser vi har idag, konstaterar Gunnar Lysell, som medverkat som expert i utredningen.

Fick tilläggsuppdrag

Lantmäteriet fick också tilläggsuppdraget att

utreda hur skalbara modeller skulle kunna tas fram och lämnade en rapport om detta till regeringen i slutet av december. Bland annat föreslår Lantmäteriet etablering av en testplattform för visualisering av offentliga geodata.

3D-modell över Gävle.

NYA FOLKBOKFÖRINGSDISTRIKT

Lantmäteriet har under 2014 arbetat med att ta fram namnförslag till de distrikt som ska ingå i Sveriges nya folkbokföring.

Skatteverket övertog folkbokföringen från Svenska kyrkan 1991, men den sker fortfarande efter församling. Detta kommer dock att ändras. Riksdagen har beslutat om en ny folkbokföring från och med 2016. Medborgarna ska folkbokföras på kommunnivå, men också i ett territoriellt distrikt inom kommunen. Dessa distrikt ska baseras på de 2 523 församlingar som fanns vid tidpunkten då kyrkan och staten skildes åt för 14 år sedan. Detta för att underlätta för forskning och studier baserade på kyrkans uppgifter, som går långt tillbaka i tiden.

Äldre namn återanvänds

Annette Torensjö på Lantmäteriets ortnamnssektion har lett arbetet med att ta fram förslagen till de nya distriktsnamnen. Några stora förändringar blir

det inte, totalt berörs 89 namn av någon form av förändring, säger hon. Distriktsnamnen ska, enligt uppdraget, baseras på församlingsnamnen från 1999, dessa sammanfaller ofta med de ännu äldre sockennamnen. De flesta distrikten kommer att få samma namn som socknarna och även församlingarna hade.

– Det här är ett bra sätt att visa att vi kan använda namn som har sina rötter ända tillbaka i det medeltida samhället. På så sätt kan vi säkra vår historia, säger Annette Torensjö.

Lantmäteriet har diskuterat namnförslagen i en samrådsgrupp bestående av Statistiska centralbyrån, Skatteverket, Riksantikvarieämbetet, Svenska kyrkan, Institutet för språk- och folkminnen samt Sveriges hembygdsförbund.

VÄRDENIVÅER PÅ SMÅHUS FASTSTÄLLDA

Under några veckor i mars 2014 samlades ett 30-tal värderingstekniker och 35 personer från Skatteverket på Lantmäteriet för att lägga fast värdenivåerna för småhus och tomtmark inför småhustaxeringen 2015.

Lantmäteriet hade noggrant förberett detta arbete genom att göra marknadsanalyser, utvärdera föregående fastighetstaxering och indelningen i värdeområden samt ta fram förslag till nya värdenivåer.

– När det gäller småhus är Sverige indelat i cirka 9 300 värdeområden. Inför en allmän småhustaxering går man igenom indelningen och ändrar eller nybildar om det visar sig att ett värdeområde inte längre är homogent, säger Henrik Roos, chef för sektionen Fastighetsekonomi på Lantmäteriet.

Förvaltar värderingsmodell och IT-stöd

Det är Lantmäteriet som förvaltar den värderingsmodell som används vid småhustaxeringen i Sverige. Lantmäteriet förvaltar och vidareutvecklar också det IT-stöd som används av Skatteverkets personal och värderingskonsulterna.

– På Lantmäteriet har de varit fenomenala på att ta fram det värderingssystem med kartstöd som används under hela förberedelsearbetet och som mest intensivt

under provvärderingsveckorna i Gävle, säger Erik Rydelid, verksamhetsutvecklare på Skatteverket.

Enprocentig höjning

Skatteverket skickade ut förslag till preliminära taxeringsvärden till alla husägare under hösten. Myndigheten beslutar också om de taxeringsvärden som gäller från 2015.

– Vi räknade med att taxeringsvärdena skulle förändras med cirka fem procent på riket sedan förra fastighetstaxeringen 2012, säger Henrik Roos. Det visade sig vara en viss överskattning då slutresultatet blev en procent upp på riket. Nedbrutet på län visade det sig till exempel att samtliga län söder om Stockholms län hade negativ eller ingen förändring alls, medan samtliga norrlandslän utom Gävleborg hade positiv förändring. Störst var förändringen i Norrbotten med 16 procent och den kommun som utmärkte sig mest var Kiruna med en uppgång på hela 41 procent.

Värdenivåer

Grunden till värdenivån för 2015 års småhustaxering bygger på alla redovisade och lagfarna småhusköp under åren 2011-2013, som jämförs med värdenivån vid föregående småhustaxering. Försäljningspriserna påverkar taxeringsvärdet.

Marknadsvärdet bestäms med utgångspunkt från det sannolika priset för jämförbara fastigheter i samma område. De grunduppgifter om småhuspriserna som tas fram av Lantmäteriet kompletteras med värderingsteknikernas kännedom om den lokala marknaden. Den samlade informationen ligger till grund för de nya taxeringsvärdena.

400 MIL JÄRNVÄG TRÄDSÄKRAD

Träd som rasar över järnvägen och drar ner kontaktledningar vid stormigt väder har varit ett stort problem för tågtrafiken och efter orkanen Gudrun som drabbade Sverige i januari 2005 stod det klart att järnvägsnätet behövde ett mer systematiskt skydd mot alltför närgående skog.

Banverket (numera Trafikverket) fick i uppdrag att lösa problemet. Ett trädsäkringsprojekt bildades året efter, med ambitionen att strategiskt viktig järnväg skulle träd-säkras, främst genom att avverka träd som kan falla på kontaktledningar eller spår-områden.

Lantmäteriet föreslog att behovet av utrymme för att kunna avverka intill järnvägen skulle kunna lösas genom träd-säkringsservitut, vilket vann gehör hos Trafikverket och ett riksomfattande projekt startade.

– Lantmäteriet har sedan 2007, då projektet drog igång, handlagt över 200 ärenden med trädsäkringsservitut på uppdrag av Trafikverket. Fram tills nu har vi hunnit med att trädsäkra cirka 400 mil av de mest trafikerade järnvägssträckorna, säger projektledare Thomas Åberg.

Trädsäkringsservitut

De som äger berörda fastigheter intill järnvägsspår som ska träd-säkras kallas till lantmäteriförrättning om att bilda servitut för området närmast spåret. Fastighetsägarna får ersättning från Trafikverket för den mark som inte längre kan användas i skogsbruket och för de träd som fälls. Lantmäteriet ger rekommendationer om ersättningsnivåer.

100 mil återstår

Just nu pågår 53 förrättningar utmed 135 mil järnväg. Thomas Åberg berättar att de större huvudsträckorna är klara men fortfarande pågår det arbeten på omgivande banor för att klara efterfrågan på spårkapacitet utan risk för avbrott.

– Aktiviteter i projektet pågår för fullt runt om i landet, i alla skeden från projekt-planering, inventering och avverkning till avslutningsbeslut på avverkade sträckor. Han betonar att projektet är viktigt – kraven på att tågtrafiken ska vara punktlig är höga och det är angeläget att hanteringen av de åtgärder som behövs är rättsäker. Slutmålet är cirka 500 mil träd-säkrad järnväg.

Trädsäkring

Trädsäkringen sker genom att man avverkar träd för att skapa trädfria skötselgator som sträcker sig 20 meter utåt åt vardera hållet från järnvägsspårets mitt.

UTREDNING OM BREDBAND BLEV HANDBOK

FOTO: STEFAN LINDAHL/BLI/BLISBYRA

Lantmäteriet fick i november 2012 i uppdrag av Näringsdepartementet att utreda vilka problem som finns kring utbyggnaden av bredbandsinfrastruktur i landet samt att ge lösningar på dessa. På landsbygden släpar utvecklingen efter. Samsyn och förståelse skulle underlätta utbyggnaden enligt Lantmäteriets rapport, som redovisades för Näringsdepartementet i juni 2014.

– Vår rapport kan ses som en liten handbok för utbyggnad av bredband, en översikt av hela processen i ett juridiskt perspektiv. Det säger Björn Bodin, funktionschef på Lantmäteriet och huvudansvarig för regeringsuppdraget. Via intervjuer och seminarier har utredarna fått in förslag och kunnat identifiera problem.

– Kunskapen om markåtkomstfrågor och

vilka konsekvenser det kan bli om dessa inte är lösta, är generellt sett låg i bredbandsbranschen, säger Björn Bodin och tillägger att branschen behöver skapa samsyn kring frågan om ändamålsenliga markupplåtelseavtal.

– Genom en branschorganisation skulle bredbandsaktörerna dels kunna verka för detta dels underlätta handläggningen av lantmäteriförrättningar.

Björn Bodin menar att bredbandsaktörerna också kan skynda på utbyggnaden genom väl utarbetade ansökningar till kommunerna, Trafikverket, lantmäterimyndigheterna och länsstyrelserna.

Lantmäteriets rapport heter ”Markåtkomst i samband med bredbandsutbyggnad”.

PRODUKTIONSUTJÄMNING GYNNAR KUNDERNA

Under 2013 inledde Lantmäteriets division Fastighetsbildning ett arbete med att jämna ut belastningen av förrättningsärenden mellan olika delar av landet och därigenom bidra till kortare och mer jämnt fördelade handläggningstider. Utvecklingen av arbetsmodellen har fortsatt under 2014.

Grundtanken är att kontor som har relativt få ärenden liggande tar över ärenden från överbelastade kontor.

– Lantmäteriet ska kunna ge kunder och sakägare en likvärdig service, oberoende av var i landet de har sina ärenden, säger divisionschef Anders Lundquist.

Historiskt sett så har fastighetsbildningsärendena handlagts av lantmäterikontor i det geografiska närområdet. Eftersom de enskilda kontorens kapacitet har varierat har handläggningstiderna också gjort det.

Fungerar bra

Ett konkret exempel på att produktionsutjämningen fungerar: Under året har 75 ärenden från kontor på Västkusten tagits om hand av förrättningslantmätare i Uppland.

Andrea Johansson som är funktionschef i Strömstad är nöjd.

– Med samarbetet har vi fått till ett smidigt sätt att avlasta kontor, säger hon.

I början av 2015 blir det skarpt läge för det nya sättet att jobba.

FOTO: NATASJA KAMENJASEVIC

MODERNISERING AV FASTIGHETSINSKRIVNINGEN

I slutet av september 2014 driftsattes nya system för fastighetsinskrivning. En ålderstigen och omodern stordatorplattform avvecklades och ersattes av en modern teknisk lösning.

Det är en hel kedja av system som har bytts ut. De är alla beroende av varandra och måste fungera tillsammans. Teknikskiftet har påverkat såväl handläggning som lagring, förvaltning och tillhandahållande av inskrivningsinformation. Informationsstrukturen har ändrats och hela grunddata-lagret har bytts ut. Dessa ändringar påverkar inte bara Lantmäteriets medarbetare utan även kunder och återförsäljare som har behövt anpassa sig till förändringen.

– På det stora hela gick driftsättningen fantastiskt bra. Vi hade lagt ribban väldigt högt när det gäller förberedelser. Problem som faktiskt uppstod var av mindre karaktär och kunde snabbt lösas. Lantmäteriet tog i och med detta ett rejält kliv framåt inom e-förvaltningsområdet, säger Stefan Beronius som har varit programledare för utvecklingsarbetet.

Helt digital process gynnar kunderna

Fastighetsinskrivningen har genomgått radikala förändringar tack vare ett nytt stöd för handläggning, ärendehantering, dokumenthantering samt elektronisk

ansökan i inskrivningsärenden. Hela processen för inskrivningsärenden är nu digital, något som innebär en snabbare och säkrare process med bättre kvalitet i den service som ges till kunderna.

Med hjälp av e-tjänsten för inskrivningsärenden kan de som arbetar på bank-, mäklar- eller advokatkontor och är professionella ingivare ansöka om lagfart, tomträttsinnehav samt inteckning och/eller ansökan om dödning av datapantbrev.

Marie Johansson på Swedbank Sjuhärad är en av många professionella ingivare som använder Lantmäteriets e-ansökan.

– Vi har haft tillgång till e-tjänsten i snart två år och var med redan på teststadiet. Tjänsten hade lite ”barnsjukdomar” men idag fungerar den bra och vi är jättenöjda. Driftstoppet innebar inte några problem för oss. Vi lade ärendena på hög under veckan som driften låg nere och jobbade snabbt ikapp så fort de nya systemen var driftsatta. Vår pappershantering har minskat betydligt i och med att vi har tillgång till e-tjänsten, vi sparar tid och dessutom blir det mindre fel, säger Marie Johansson.

Eskilstuna från ovan.

De nya inskrivningssystemen gör Lantmäteriets verksamhet effektivare:

- Fastighetsinskrivningens medarbetare har nu ett enklare och tydligare stöd i vardagen som ger ökade möjligheter till att ge kunderna det resultat de förväntar sig.
- Lantmäteriets division Geodata har fått en enklare process för att samla in och lagerhålla inskrivningsinformation och ökade förutsättningar för att utveckla tillhandahållandet av information.
- För Fastighetsbildning innebär digitaliseringen effektivare arbetssätt.

EXPERTER FRÅN OSS DELTAR I E-DELEGATIONENS ARBETE

Lantmäteriet har i hög grad bidragit till det arbete som sker inom E-delegationen, kommittén under Näringsdepartementet som ska driva på e-utvecklingen inom offentlig sektor.

Delegationens målsättning är att förenkla och förbättra samhällsservicen och underlätta för medborgarna att få tillgång till information i den offentliga förvaltningen.

Flera medarbetare från Lantmäteriet har deltagit i olika utskott och expertgrupper. Det handlar om kompetens inom standardiseringsfrågor, verksamhetsarkitektur, IT, informationssäkerhet och juridik. Lantmäteriets standardiserings-samordnare Birgitta Rydén ingår i E-delegationens arbetsutskott *Digital samverkan* och har där jobbat med en form av nationell standardisering inom offentlig förvaltning. För att skapa en effektiv informationshantering vid digital samverkan krävs att den information som ska utbytas förstås av alla berörda aktörer. Det handlar bland annat om arbetssätt och begrepps- och informationsbeskrivningar.

– Vi har tagit fram förslag till hur detta ska struktureras, säger Birgitta Rydén.

Katalog för informationsutbyte

Birgitta Rydén arbetsgrupp har också medverkat till att ta fram en prototyp till en nationell informationsutbyteskatalog. Syftet med denna är att det ska gå lättare att hitta och återanvända information, begreppsdefinitioner, modeller och tjänster som redan finns. Olika myndigheter ska inte på nytt behöva samla in information, som redan finns insamlad om en medborgare. Medborgaren ska bara behöva skriva in information om sitt ärende en enda gång. En förstudie om katalogen startade 2014. Bolagsverket tog på sig färdledande rollen med stöd från bland annat Lantmäteriet och Skatteverket. Resultatet lämnades därefter tillbaka till sekretariatet för arbetsutskottet Digital samverkan.

E-delegationens uppdrag

E-delegationens uppdrag handlar om att utreda, samordna, koordinera och stödja myndigheterna i deras arbete inom e-förvaltningsområdet. Representanter från 16 av de mest IT-intensiva myndigheterna samt från Sveriges kommuner och landsting deltar aktivt i arbetet. E-delegationen skulle avsluta sitt uppdrag vid årsskiftet, men har fått förlängt till juni 2015.

INTERNATIONELLT

Lantmäteriets tjänsteexport bedrivs huvudsakligen som myndighetssamarbete med systemmyndigheter i Sveriges bistånds-länder, genom finansiering via Sida. Vi bidrar genom detta till fattigdomsbekämpning och hållbar ekonomisk utveckling i de länder där vi har samarbete.

Lantmäteriet har haft eller varit delaktig i projekt och förstudier i 13 länder under 2014: Albanien, Azerbajdzjan, Bosnien-Hercegovina, Botswana, Georgien, Kosovo, Makedonien, Montenegro, Namibia, Serbien, Tanzania, Vietnam, Vitryssland. Verksamheten omsatte 25,8 miljoner kronor.

ORDNING PÅ FASTIGHETERNA I VITRYSSLAND

Det vitryska landskapet liknar på många sätt det svenska.

Lantmäteriet har drivit ett framgångsrikt projekt i Vitryssland, som avslutades under 2014. Projektet har pågått sedan 2010, men när projektledaren Carl-Erik Sölscher ser tillbaka summerar han 16 år.

- Det här är det femte projektet i Vitryssland sedan 1998.

Totalt under åren har 35-40 svenska experter inom lantmäteriområdet besökt Vitryssland för att hjälpa sina vitryska kollegor att själva kunna utveckla lagstiftning, processer, programvaror, organisation och tekniska system.

- Vi har inte gjort arbetet åt dem utan vi har lämnat synpunkter, varit rådgivare och bollplank.

Klättrat i rankinglista

Ett av resultaten av samarbetet är att Vitryssland förbättrat sin placering på Världsbankens rankinglista (*Doing business*) över hur lätt det är att överlåta fastigheter. Från att ha legat på plats 94 innan insatsen startade ligger Vitryssland nu på plats tre. Man har även infört marknadsanpassade metoder för fastighetsvärdering genom projekten.

- Vi har också hjälpt dem med att vidareutveckla sitt fastighetsdatasystem, vilket inneburit att medborgares rätt till mark och annan fast egendom, främst lägenheter, kan säkras på ett bättre och snabbare sätt, säger Carl-Erik Sölscher.

Samarbetet i Vitryssland har skett på ett mer ovanligt sätt

Projektet är Sida-finansierat, men Lantmäteriet har inte skrivit samarbetsavtal direkt med regeringsorganen utan med NGO *Land Reform*, som är en frivilligorganisation. Att man valt att samarbeta på det sättet har att göra med den politiska situationen i landet. NGO står för *non-governmental organization*.

STORT SDI-PROJEKT PÅ BALKAN

I juni 2014 skrev Lantmäteriet, Sida och åtta organisationer från sex länder på västra Balkan på ett avtal om ett nytt Lantmäteriprojekt. Även Kroatien är med i detta, som en så kallad *junior partner*. Projektet heter Impuls, och handlar om *Spatial Data Infrastructure*, SDI.

Syftet med Impuls-projektet är att främja uppbyggandet av infrastruktur för geodata och att samordna dess utveckling i regionen. Det ska också ge stöd till länderna så att de kan uppfylla målen i EU:s Inspire-direktiv. Projektet, som finansieras av Sida med 39 miljoner kronor, ska pågå i fyra år. Kent Nilsson från Lantmäteriet är projektledare.

Vill undvika dubbelarbete

De sex länder som medverkar i projektet är Albanien, Bosnien-Hercegovina, Kosovo, Makedonien, Montenegro och Serbien. Dessutom är Lantmäteriets systemmyndighet i Kroatien samarbetspartner och underkonsult i projektet.

Cirka 50 personer från sju Balkanländer deltog i en kickoff för projektet på Lant-

mäteriet i Gävle i början av september.

– Vi vill göra geodata tillgängliga på ett bättre sätt än tidigare och undvika det onödiga dubbelarbete som fortfarande förekommer, säger Lydia Krstevska från myndigheten som ansvarar för Makedoniens lantmäterimyndighet.

Denis Tabučić från Bosnien och Hercegovinas statliga lantmäteri, är hoppfull inför projektet.

– Vi får mycket ut av att samarbeta med Lantmäteriet. Det sker mycket kunskapsöverföring.

SDI

SDI är den sammanhängande verksamhet som behövs för att förvärva, bearbeta, distribuera, använda, underhålla och bevara geodata. Geodata är beskrivningar av sådant som har ett geografiskt läge, till exempel byggnader, sjöar och vägar men också vegetation och befolkning.

Inspire

Inspire står för *Infrastructure for Spatial Information in Europe* och är ett EU-direktiv med syftet att myndigheter i medlemsländerna på ett effektivare sätt ska kunna utbyta geodata med varandra via tjänster på Internet, framför allt inom miljöområdet.

FOTO: LENA KOLLER/JOHNER

FOTO: 62° NORD/JOHNER

FOTO: MAX ABERG

FOTO: MAX ABERG

FORSKNING SKA BIDRA TILL LANTMÄTERIETS UTVECKLING

Lantmäteriet satsar på industridoktorander, som kommer att vara knutna till olika lärosäten och forska inom våra verksamhetsområden: fastigheter, geodesi och geodata.

Under hösten 2014 utsågs två doktorander inom fastighetsområdet och en inom geodesiområdet.

– Under 2015 utses med stor sannolikhet en fjärde med inriktning mot geodata, berättar Roger Ekman, senior advisor och ansvarig för Lantmäteriets forsknings-satsning.

Regelverk bör ses över

För fastighetsområdet anges tre frågor som särskilt viktiga att forska kring:

- Samhällets styrning av fastighetsindelningen, manifesterad i fastighetsbildningslagen.
- Samhällets styrning av överlåtelse av fast egendom och av rättighetsupplåtelse. De lagar och förordningar som styr har många år på nacken – är de fortfarande relevanta, eller finns andra behov idag?
- Regelverken kring exploatering av mark för olika ändamål – med tiden har lag lagts till lag för att reglera olika uppkommande behov, och det samlade systemet är idag svårt att överblicka.

Höga krav på noggrannhet

Huvuduppgifterna för geodesin är att bestämma punkters läge på jordytan, deras höjd över havet och deras tyngdkraftsvärden. Samhällets användning av positioneringstjänster ökar stadigt. Med ökad användning följer ökade krav på noggrannhet och kvalitet på den geodetiska informationen.

Snabb teknisk utveckling

När det gäller geodata, som exempelvis kartor, flygbilder och annan lägebunden information ändrar den tekniska utvecklingen hela tiden förutsättningarna.

– Det vi kunde leverera mot avgift igår, kan hämtas gratis på nätet idag och är irrelevant i morgon. Om Lantmäteriet ska kunna utföra sitt uppdrag inom området på ett uthålligt sätt måste vi vara med och driva forskningen. Vi tror att vår roll är samordnarens, att få helheten att fungera. Information finns i övermängd, men den ska vara tillgänglig och fungera tillsammans med annan information, säger Roger Ekman.

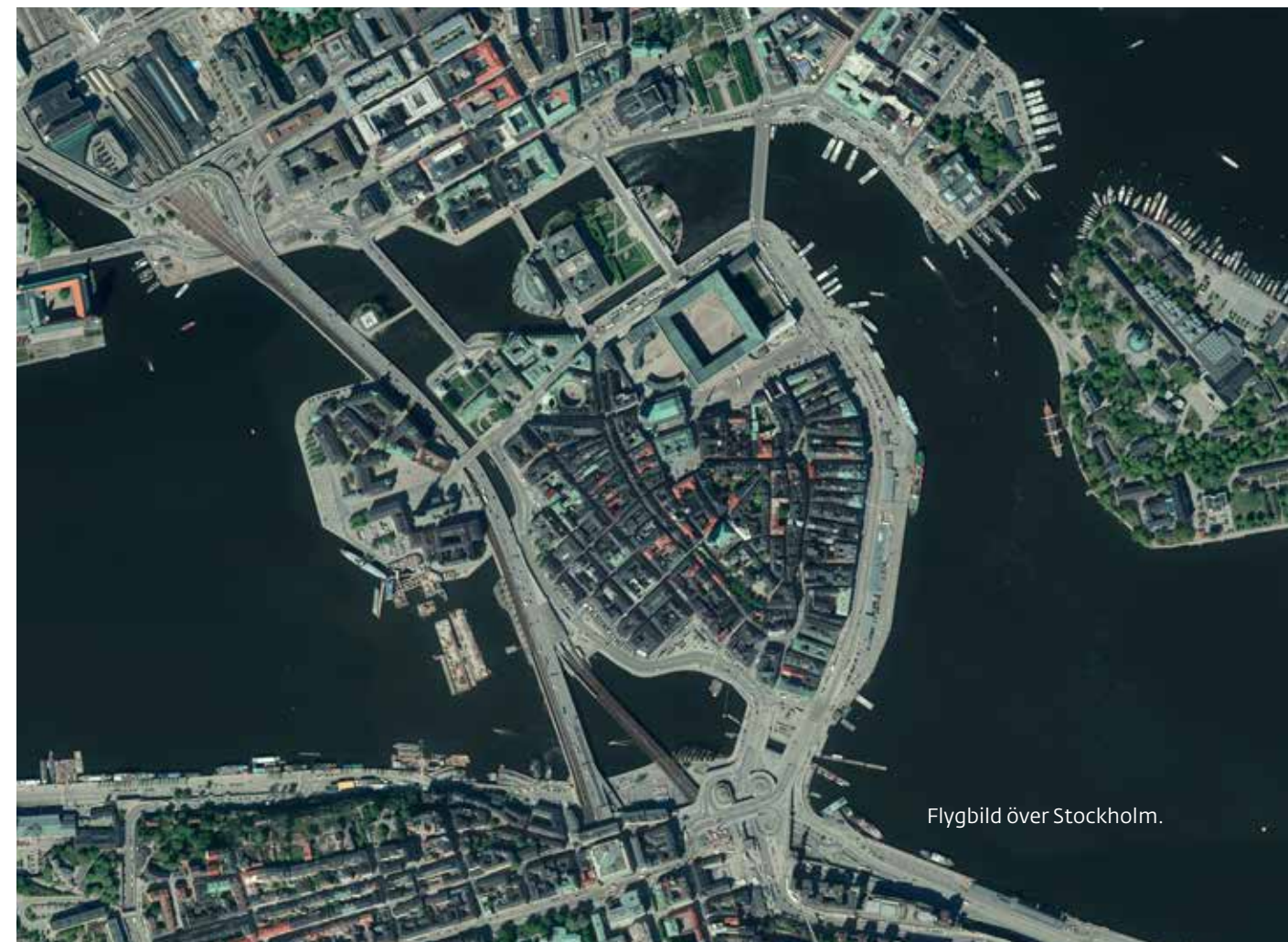
FRIA GEODATA TILL FORSKARE OCH STUDENTER

Forskare, studenter och kulturarbetare får fri tillgång till geografiska data från Lantmäteriet, Sjöfartsverket, Statistiska centralbyrån och Trafikverket genom ett samverkansavtal som myndigheterna skrev på, under 2014.

Det är det statliga Vetenskapsrådet som finansierar distributionen av geografisk information inom användningskategorierna

forskning, utbildning och kulturverksamhet.

Det nya samverkansavtalet sträcker sig över tre år och innebär att användarna nu får tillgång till bland annat kartor, höjddata och flygbilder, sjökort och data över Sveriges befolkning, jordarter, vägar, järnvägar och trafik.

Flygbild över Stockholm.

UTVECKLING ÄR HÖGPRIORITERAT

I Lantmäteriets verksamhet är samarbete och samverkan med andra en av flera framgångsfaktorer, bland annat inom kompetensutvecklingsområdet där vi under 2014 främst har samverkat med andra inom chefsutveckling. Nyttillträdde chefer i Lantmäteriet erbjuds en intern utbildning, "Ny som chef". Genom att vi samarbetar med Transportstyrelsen kan utbildningen erbjudas oftare än vad som annars skulle vara möjligt. Deltagarna får då också tillgång till ett externt nätverk.

I Gävle, där Lantmäteriet har sin största arbetsplats, deltar ett antal chefer från Lantmäteriet i ett mentorprogram som genomförs tillsammans med flera andra arbetsgivare på orten. Även detta program medverkar till utökade externa nätverk för cheferna.

Allmän kompetensutveckling

De åtgärder som Lantmäteriet vidtar för att säkerställa att det finns kompetens för att klara uppgifterna varierar mellan de olika verksamheterna. Lantmäteriet har under året i genomsnitt satsat drygt 7,3 dagar per medarbetare på kompetensutveckling.

Forskningsstrategi

Forskning inom lantmäteriområdet bidrar med ny kunskap för utveckling av verksamheten. Lantmäteriet beslutade 2013 om en forskningsstrategi som bland annat innehöll ett ställningstagande om att ge fyra medarbetare möjlighet att genomgå forskar-

utbildning inom ramen för sin anställning. Under 2014 utsågs tre doktorander. (Läs mer på sidan 26).

Ny magisterutbildning

Insatserna för att få till stånd fler lantmäterianknutna utbildningar har burit frukt. Hösten 2014 tog Umeå Universitet för första gången emot studenter till en magisterutbildning med lantmäterinriktning. Utbildningen riktade sig till studenter med kandidat- eller högskoleingenjörsutbildning och ger en påbyggnad i bland annat fastighetsrätt. Söktrycket till de 20 platserna var över förväntan och de första magistrarna kommer att utexamineras våren 2015.

Långsiktig rekrytering

Det antal studenter som utexamineras inom lantmäterianknutna utbildningar är inte tillräckligt för att täcka behovet hos arbetsgivarna. Under en följd av år har därför Lantmäteriet arbetat med att intressera ungdomar för lantmäteriområdet. Många av de studentundersökningar som genomförs, betonar vikten av det personliga mötet. Lantmäteriet har därför valt att möta och informera elever, studenter och skolpersonal på konferenser och mässor. Där informerar vi om vår verksamhet och vilka utbildningar som kan leda till jobb i organisationen. Detta sätt att arbeta har utvecklats under året och har nu funnit sina former.

Friska medarbetare

Lantmäteriets sjukfrånvaro ligger stabilt på en låg nivå. Sjukfrånvaron 2014 är 3,56 procent av arbetad tid, vilket är en marginell ökning från 2013. Kvinnornas sjukfrånvaro är liksom tidigare högre än männens, 4,13

respektive 2,86 procent. Skillnaden har dock minskat de senaste åren. Andelen längre sjukfrånvaro (60 dagar eller mer) har ökat. Den står nu för knappt 49 procent av den totala sjukfrånvaron.

Medarbetardag 2013.

KORTFAKTA OM VÅR VERKSAMHET

- Lantmäteriets omsättning under 2014 var 1 794 miljoner kronor.
- 70 procent av intäkterna kommer från avgifter och andra ersättningar, resten är anslagsfinansierade.
- Vi har cirka 2 000 medarbetare på 60 orter.
- Tre divisioner ansvarar för fastighetsindelning, inskrivningsärenden respektive informationsförsörjning (geodata).
- De största kundgrupperna är kommunerna och bankerna. Privatpersoner är också en stor grupp. Stora enskilda kunder är Försvarmakten, Naturvårdsverket och Trafikverket.
- Vi flygfotograferade cirka 150 100 kvadratkilometer av Sveriges yta under 2014, vilket är omkring 31 procent av den totala ytan.
- 90 procent av Sveriges yta har nu laserskannats för data till en ny höjdmmodell över landet.
- Antal parter i geodatasamverkan har ökat med 51 under året och är nu sammanlagt 220, av vilka 183 är kommuner.
- Under året avslutade vi 14 355 lantmåteriförrättningar. 12 förrättningsärenden har gällt 3D-fastigheter och 12 sådana fastigheter har också bildats. Vi har bildat 141 ägarlägenheter i 11 ärenden.
- Vi beslutade i 793 000 inskrivningsärenden, där lagfarter och inteckningar dominerar. Totalt inteckningsbelopp var 4,4 biljoner kronor. Det totala taxeringsvärdet för Sveriges fastigheter var 7,4 biljoner kronor.
- Under året har vår tjänsteexport varit delaktig i projekt och förstudier i 13 länder. Verksamheten omsatte 25,8 miljoner kronor.
- Vi är miljöcertifierade sedan 2003 enligt ISO 14001.
- Vi har kartlagt Sverige sedan 1628.

VÅR ORGANISATION

Lantmäteriet har tre divisioner med olika verksamhetsområden.

Fastighetsbildning har ansvar för fastighetsindelningen, det vill säga fattar beslut om nya fastigheter eller om ändring av existerande gränser. Det kan också gälla beslut om samfälligheter, servitut och ledningsrätter.

Fastighetsinskrivning granskar, beslutar om och registrerar lagfarter, inteckningar, tomt-rätter och andra rättigheter som läggs in i fastighetsregistret. Divisionen beslutar också om och tar in stämpelskatt och avgifter.

Geodatadivisionen (tidigare Informationsförsörjning) bygger upp och tillhandahåller geografisk information och fastighetsinformation.

DIREKTION

Bengt Kjellson, *generaldirektör* • Anna Eriksson, *IT- och utvecklingsdirektör* • Inger Lindhe, *divisionschef Fastighetsinskrivning* • Anders Lundquist, *divisionschef Fastighetsbildning*

Anders Sandin, *divisionschef Geodatadivisionen* • Henrik Stridsman, *kommunikationsdirektör* • Marie Lyxell Stålnacke, *HR-direktör* • Christina Wallström, *gd-assistent*

STYRELSEN

Lantmäteriets styrelse är kollektivt ansvarig för den totala verksamheten inför regeringen.

Hans Sandebring, *ordförande, före detta generaldirektör vid SMHI* • Bengt Kjellson, *generaldirektör vid Lantmäteriet* • Stellan Lundström, *professor vid KTH* • Helen Olausson, *vice ordförande, vd Projektgaranti AB* • Barbro Holmberg, *landshövding, Gävleborgs län* • Susann Bard, *stabschef, Boverket* • Allan Almqvist, *stadsingenjör, Malmö stadsbyggnadskontor*

Personalföreträdare:

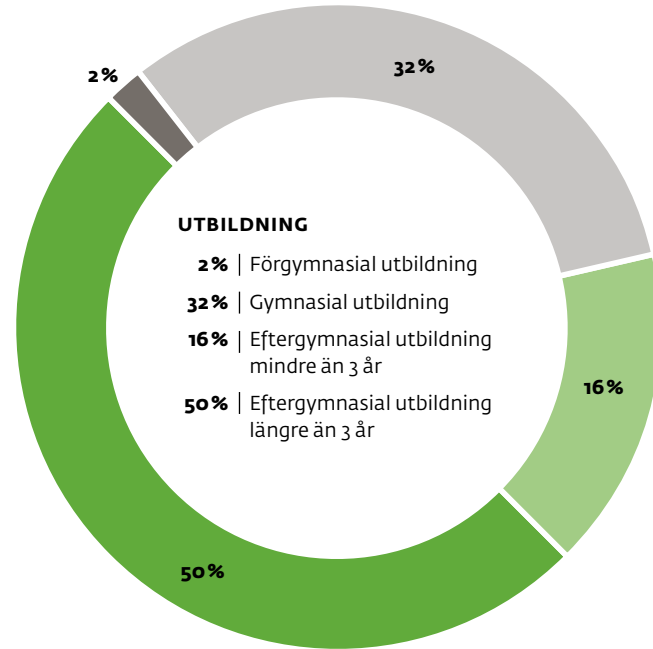
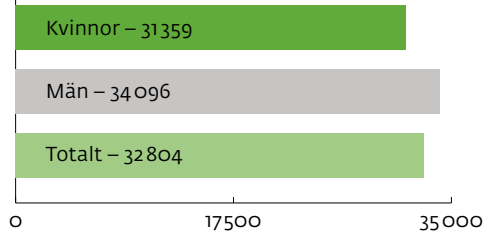
Magnus Landgren, *Lantmäteriakademikerna* • Gull-Britt Olander, *ST Lantmäteri*

EKONOMISKT RESULTAT

PERSONALOMSÄTTNING

5,35%

MEDELLÖN

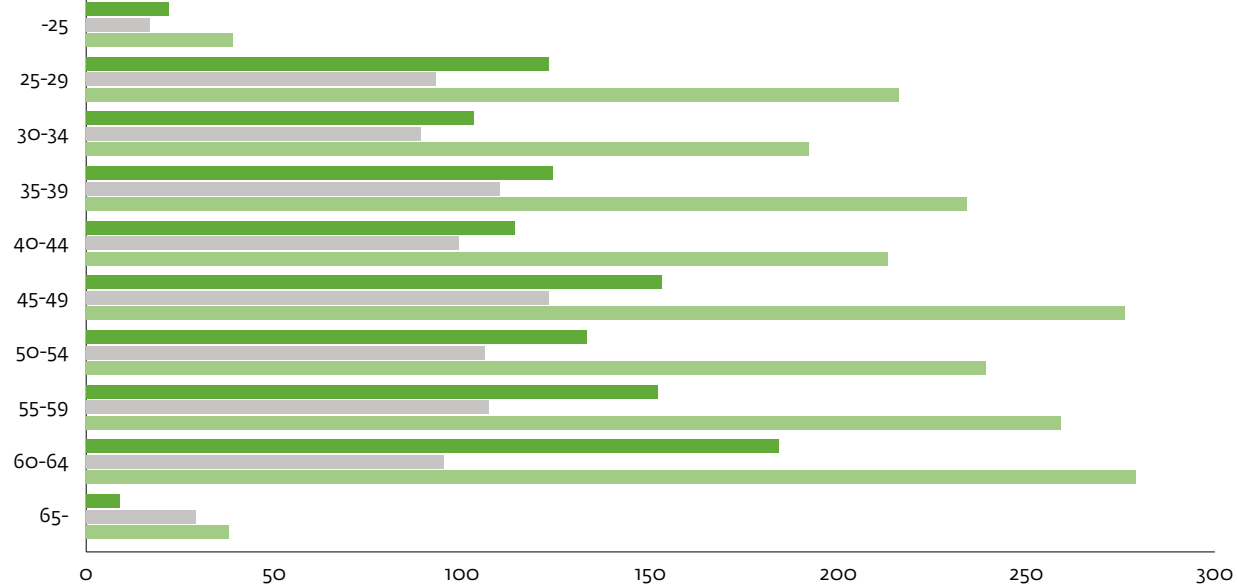
EXTERN REKRYTERING

AVSLUTADE ANSTÄLLNINGAR

ÅLDERSSTRUKTUR | Kvinnor Män Totalt

RESULTAT PER VERKSAMHET, MNKR

	2012	2013	2014
Förrättningsverksamhet och fastighetsindelning			
Intäkter av anslag	113,3	112,7	112,0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	706,4	728,6	776,0
Intäkter av bidrag	1,3	0,6	1,1
Finansiella intäkter	0,4	0,7	0,5
Summa intäkter	821,4	842,6	889,6
Kostnader	833,4	873,4	855,2
RESULTAT	-12,0	-30,8	34,4
Informationsförsörjning			
Intäkter av anslag	288,6	282,3	275,2
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	371,5	380,6	375,2
Intäkter av bidrag	13,6	19,3	21,4
Finansiella intäkter	0,8	0,0	0,0
Summa intäkter	674,5	682,3	671,8
Kostnader	666,9	690,3	674,7
RESULTAT	7,6	-8,0	-2,9
Fastighetsinskrivningsverksamhet			
Intäkter av anslag	151,8	150,0	153,1
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	0,2	0,1	0,1
Intäkter av bidrag	1,4	1,1	0,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,1
Summa intäkter	153,4	151,2	153,5
Kostnader	153,4	151,2	153,5
RESULTAT	0,0	0,0	0,0
Uppdragsverksamhet			
Intäkter av anslag	0,0	0,0	1,0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	43,8	40,1	24,8
Intäkter av bidrag	10,2	0,0	0,0
Finansiella intäkter	0,1	0,0	0,0
Summa intäkter	54,1	40,1	25,8
Kostnader	49,6	41,2	25,7
RESULTAT	4,5	-1,1	0,1
Myndighetssamverkan			
Intäkter av anslag	0,0	0,0	0,0
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	70,5	63,2	52,9
Intäkter av bidrag	0,0	0,0	0,0
Finansiella intäkter	0,2	0,0	0,1
Summa intäkter	70,7	63,2	53,0
Kostnader	66,1	60,1	52,0
RESULTAT	4,6	3,1	1,0
Totalt			
Intäkter av anslag	553,7	545,0	541,3
Intäkter av avgifter och andra ersättningar	1 192,4	1 212,6	1 229,0
Intäkter av bidrag	26,5	21,0	22,7
Finansiella intäkter	1,5	0,7	0,7
Summa intäkter	1 774,1	1 779,3	1 793,7
Kostnader	1 769,4	1 816,1	1 761,1
RESULTAT	4,7	-36,8	32,6

VIKTIGA HÄNDELSER

Allmänheten har förtroende för oss

Marknadsundersökningsföretaget TNS Sifo undersökte under våren 2014 vilket anseende olika myndigheter har hos allmänheten. Totalt ingick 26 myndigheter i undersökningen och Lantmäteriet, som deltog för första gången, hamnade i topp. Vi delade förstaplatsen med Konsumentverket.

Moderniserad inskrivningsverksamhet

Under hösten driftsattes ett nytt handläggningssystem för fastighetsinskrivning. Det var resultatet av ett omfattande utvecklingsarbete och har nu gjort en helt digital arbetsprocess möjlig, vilket är positivt för såväl medarbetare som kunder.

Kartor och flygbilder till branden i Västmanland

Lantmäteriet levererade på kort tid kartdata som användes för att framställa kartor i olika skalor till Räddningstjänsten, Polisen och andra aktörer som deltog i släckningsarbetet. Vi flygfotograferade också brandområdet och kunde leverera bilder tagna strax före och efter branden.

Almedalen

Lantmäteriet deltog i Almedalsveckan för tredje året. Våra seminarier om öppna geodata och strandskydd lockade många engagerade deltagare.

Avtal om stort projekt på Balkan

Lantmäteriet och organisationer från sex länder på västra Balkan skrev under ett avtal om ett gemensamt projekt för att bygga upp infrastruktur för geodata i regionen.

Nytt avtal med kinesiska lantmäteriet

I oktober undertecknade Lantmäteriet/Swedeturvey ett nytt avtal med det kinesiska lantmäteriet. Syftet är att skapa förutsättningar för ett fördjupat samarbete.

